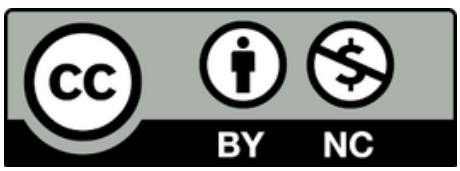

RADARS
I Concurs de Microrelats
Ajuntament de Barcelona

Coordinació i redacció:

- Equip Radars

Disseny i maquetació:

- Aitor Mata Pons

Índex

3 Concurs de Microrelats

4 Projecte Radars

6 Un rellotge molt especial

8 Vejez

9 Passeig del Born

11 Nous paisatges

13 L'Àngela tenia raó

15 Vull volar

17 Frente al parque

19 Un dia en un carrer

21 Justícia

23 Inseguretat

25 Un joc de cartes

27 Cornapià

29 Memorial

31 Primaveres

33 Adéu a l'avi

35 On són les meves mitges

37 El testament

39 Quan i com vivim la vellesa

41 El meu llibre

43 Fer anys

Concurs de Microrelats

Amb motiu de la diada de Sant Jordi de l'any 2023 des del Projecte Radars es va engegar el **primer concurs de microrelats Radars**. El llibre que tens entre les mans és un recull dels vint texts seleccionats pel jurat i prejurat d'aquest concurs.

Aquest concurs no hauria sigut possible sense l'acció de les persones que formeu part de la xarxa Radars, en especial **voluntaris/àries** i professionals dels **Serveis Socials** de la ciutat de Barcelona.

Ha sigut possible també gràcies a la participació desinteressada del **jurat** composat per la Mireia Calafell, el Màrius Serra i el Jordi Bordes; i pel **prejurat** composat per la Montserrat Pérez, el Bernardo Carrasco, la Mª Lluïsa Peris i la Sílvia Bernal.

I, sobretot, ha sigut possible gràcies **a totes les persones que heu participat** amb els vostres texts en aquest Concurs de Microrelats.

A tots/es vosaltres...

Projecte Radars

És una **xarxa de prevenció** i **acció comunitària** liderada pels **Serveis Socials bàsics**. Des del Projecte Radars volem fer créixer i reforçar les relacions de les **persones grans** amb el seu entorn, facilitar el seu accés als recursos i oci del territori, i incrementar el sentiment de pertinença amb el seu barri.

Els **objectius** de Radars són:

1. Pal·liar la soledat no volguda
2. Prevenir situacions de risc
3. Construir comunitats més sensibles i respectuoses

Tornar a vincular a les persones grans amb el seu entorn per a incrementar la seva qualitat de vida.

Algunes **dades** de l'any 2022:

59 **barris** RADARS	**210** persones **voluntàries**	**41.210** **trucades** d'acompa-nyament	**2.267** persones **usuàries**	**138** **activitats** de vinculació

barcelona.cat/radars

Microrelats finalistes

Un rellotge molt especial

Salvador González Olmedo
el Clot (Barcelona), 77 anys

El nostre amic només intentava, per a ell i la seva estimada esposa, aturar el temps o millor encara fer que aquest retrocedís. En Ramon, així es deia el nostre personatge, era un magnífic col·leccionista de rellotges, els tenia de tota mena, mides i èpoques, però n'hi faltava un de molt especial. Un dia, va decidir visitar un vell artesà rellotger, antiquari i especialista en rareses. Quina va ser la sorpresa de Ramon en descobrir a l'antiga botiga l'únic rellotge que li faltava, hi va comprar, quina meravella! Un prodigi, l'únic rellotge al món que giraven les seves agulles cap a l'esquerra o sigui en sentit contrari a l'habitual.

La dona de Ramon, Roso, va quedar meravellada davant la troballa, ni se'n sabia avenir, i més quan tots dos van comprovar que com el rellotge anava marcant el temps al revés, alhora, també aquest anava retrocedin, així quan haurien de ser les 12 eren les 10 i quan havia de ser dimarts, estaven a diumenge i així anava reculant el temps, les setmanas, els mesos i els anys.

Els nostres amics, sorpresos, estaven super feliços en comprovar-se cada vegada més joves, la seva

salut millorada, el seu amor de sempre convertit també ara en passió, amb aquest ritme i si el fantàstic rellotge no es feia malbé, arribarien a la pubertat o potser, qui sap ha les seves infàncies. Però va passar que aquest rellotge que també era despertador, de sobte va sonar i sonar tan fortament que va despertar en Roso i en Ramon del seu somni meravellós. Mai un somni compartit havia estat tan plaent, com el que van somiar els nostres estimats amics, que en despertar i mirant amb llàgrimes als ulls el seu especial rellotge, es donaven una amorosa abraçada...

Vejez

Mercè de Olañeta de Fernández-Grande
Gràcia (Barcelona), 60 años

De vez en cuando, lavaba y planchaba su caperuza roja. Se decía a sí misma que lo hacía por higiene y por conservarla bien, pero ella sabía que quería recordar su infancia. Esa vez, tras cerrar el cajón de la vieja cómoda donde siempre la guardaba, se sentó, muy cansada, en el balancín heredado de su abuela. Pensó entonces que todo era ya sereno y previsible. A sus pies, sobre la pequeña alfombra roja, el viejo lobo dormía plácidamente.

Passeig del Born

Ricard Carreras Cabezas
47 anys

Aquell dia el passeig del Born estava ple de turistes que visitaven la ciutat, entraven i sortien de les botigues, es feien fotos amb el mòbil, i d'altres prenien el vermut en alguna de les terrasses del voltant. La Rosa s'havia vestit com si fos un diumenge, i al igual que els turistes, contemplava els bonics edificis i quedava parada de com el barri havia canviat. Va passar per davant de l'Església de Santa Maria del Mar, i va provar d'entrar, però semblava que s'estava preparant algun acte i no va poder satisfer la seva curiositat. Caminant per algun dels carrerons propers li va cridar l'atenció un aparador amb algunes d'obres d'art, des de fora es podia veure un parell de petites escultures i un acolorit quadre pintat a l'acrílic. La Rosa s'havia aturat per un moment.

– Bon dia senyora, pot entrar si ho desitja, tenim més obres a l'interior – va dir un noi que havia obert la porta des de l'interior.

– Molt amable – va contestar ella mentre dubtava si entrar o no.

Un cop dins de la galeria d'art, la Rosa va seguir contemplant el quadre que havia captat la seva mirada des de fora.

– És d'un pintor holandès, representa l'opressió que pateix la societat actual dominada per el capitalisme. El pintor viu en aquest mateix edifici, a l'àtic, està tenint molt d'èxit arreu d'Europa – va dir el jove entusiasmat.

– Que interessant, realment és impactant – va contestar la Rosa mentre continuava mirant el quadre en silenci. Passats uns segons va dirigir la seva mirada al noi, i li va dir:

– Què podria avisar a l'artista doncs? Si no és molta molèstia voldria demanar-li si puc contemplar per última vegada les vistes des del terrat on vaig estendre la roba tota la vida fins fa onze anys.

Nous paisatges

Pilar Zabala López

el Guinardó (Barcelona), 80 anys

Els seus ulls adquirien una gran lluïssor quan em contava bocins de la seva vida. Creixia el to de la seva veu i les mans dibuixaven tot d'emocions mentre un somriure il·luminava el seu rostre llaurat d'arrugues. Tot escoltant-la el temps passava tan de pressa que no me n'adonava.

Es deia Maria i va néixer en un poble del Pirineu. Va viure la seva jovenesa prop d'un riu envoltat de pastures i grans muntanyes, aquest era el seu paisatge estimat i deia que mai no el canviaria per cap d'altre, però a la fi el va canviar.

Tenia dinou anys quan va conèixer un noi que havia deixat uns dies la barca i les xarxes vora la mar per participar en el concurs de piragües que es feia en aquell indret.

Va ensopegar amb aquell xicot quan sortia del forn. Els dos alhora es van disculpar i després cadascú va reprendre el seu camí, però en arribar el vespre es van tornar a trobar a la Plaça, ell li va demanar un ball i ja només es van separar en acabar la festa.

Dos anys més tard el paisatge de la Maria va ser un altre, davant la seva llar s'estenia el mar retallant el litoral. La remor de les onades i les barques gronxant-se en la llunyania van entrar a formar part de la seva vida i sentiments.

A la fi la Maria va marxar cap a una altra albada, un lloc on s'enfilen totes les històries i es recreen nous paisatges. Noranta anys pesen massa quan els records d'altres dies són els companys d'una solitud plena d'enyor per l'absència del company estimat.

Ningú com ella em descriurà amb passió el ventall de colors que irradia el sol sobre la mar i les muntanyes, en decréixer la tarda.

L'Àngela tenia raó

Ramon Ferreres Castell

Gràcia (Barcelona), 47 anys

– Et dic un secret? - va xiuxiuejar-me la meva germana a cau d'orella. Vaig fer que sí amb el cap, entusiasmada, que l'Àngela, sempre tan responsable, confiés en mi no era poca cosa. La revelació em deixà bocabadada: «L'àvia té superpoders». «L'àvia? Impossible». Jo no li havia notat res d'especial d'ençà que arribà quan la mare caigué malalta i el pare marxà.

Aquella nit vaig observar-la mentre dormia. Res destacable que no fossin els roncs, així que vaig decidir que li faria un seguit de proves. Potser podia veure en l'obscuritat, amb aquelles enormes ulleres, i li vaig tancar la llum mentre endreçava els prestatges, es va fer un bon nyanyo. «Que entremaliada!», va exclamar somrient. Tampoc podia llegir el pensament. «En què estic pensant, àvia?». «En fer els deures», va respondre rient. Com no va passar cap de les proves, em vaig limitar a observar-la uns dies.

Aviat em vaig adonar que l'Àngela tenia raó, l'àvia tenia superpoders: el somriure, que t'omplia d'alegria —només ella feia somriure la mare—;

l'habilitat de fer moltes tasques alhora; una energia inesgotable, i un cor on cabíem tres: l'Àngela, la mare i jo.

Vull volar

Carles Canalias Lajaima & Montse Civit Garcés

Gràcia (Barcelona), 65 anys

Vull volar, sortir d'aquí!

Amb aquest crit vaig marxar del poble cap a Barcelona, a casa la tieta, que em va rebre com un fill. Em va trobar feina al bar d'uns coneguts, i em vaig enamorar de la filla dels amos; tot quedava a casa.

Tot anava bé. Assistia a classes de música, de la qual em considero un amant. I parlant d'amants... En va aparèixer un entre la que era ja la meva dona i jo; un client del bar, afeccionat a la màgia! Tant que va fer desaparèixer la meva dona, en un tres i no res.

Els meus sogres em van acollir com un fill afegit, encara sort, però em trobava més sol que un mussol.

La vida va seguir com una mena de rutina suportable; sort del correu amb la meva germana i la meva neboda.

Morta la tieta, em va deixar el pis de l'Eixample, que ara em semblava tant gran! I els anys passaven.

Jo anava omplint el temps. Excursions amb un grup de gent, escoltar música, llegir... I cada cop una vida més d'home gran, d'edat vull dir.
I per fi va arribar el moment de la jubilació. Em semblava mentida! Ara, a veure com ocupar les hores que quedaven buides, sense ningú al costat amb qui compartir res. Classes de balls de saló, serien útils per quan m'apuntés a l'IMSERSO... Però mai m'hi vaig apuntar.

Que diferents es veuen les coses amb el pas dels anys! Que intensa es fa la soledat, dolor del cor, invisible als altres.

Vaig decidir tornar al poble, i el que fa la vida, refugiar-me entre les parets que em van veure nàixer, que ara em fan espectador, i elles han esdevingut l'escenari dels meus records. La meva solitud ja és compartida.

Potser això era volar?

Frente al parque

Margarita Vilasetrú Tormo

el Putxet (Barcelona), 79 años

Pasos frágiles pero ligeros, dos, tres, cuatro. Para unos instantes, girando su cuerpo hacia la izquierda, nuevamente... como pequeño gorrión antes de emprender su vuelo. Retoma el camino. Así, hasta llegar a la gran puerta del parque. Esta cerrada quiere abrirla pero no puede, insiste, se detiene, queda unos instantes quieta, estática. Sus ojos claros se fijan en el banco de hierro fundido gris. Va hacia él... toma asiento, se acomoda, coloca la bolsa aterciopelada junto sus piernas. Apenas le llegan sus menudos pies al suelo. Calza zapatillas color azul oscuro. Las piernas, desnudas, cubiertas por un camisón blanco que surge de su abrigo, negro, como el sombrero que lleva en la cabeza. De el sobresalen unos diminutos rizos blancos. Es menuda, sus facciones todavía bellos, muestra el paso de los años, como los ríos, que al perder sus aguas, conservan los surcos del camino. De pronto rompe a reír, parece decir algo. Sé mira la mano, abriendo y moviendo sus dedos deformados.

Cae la noche. Casas y farolas de la plaza iluminadas. Silencio en la calle. Siente frio,

aproxima a su cuerpo la bolsa, se ajusta el abrigo. Está inmóvil, la mirada vacía, hacia un punto. Nuevamente parece conversar, jugando con los dedos. Así una y otra vez. Se la ve incomoda, indefensa. Saca una pequeña almohada de su bolsa, la coloca junto a su pecho, estrujándola fuertemente hacia sí.

A lo lejos un murmullo, pasos rápidos, una mujer hablando por teléfono, diciendo...

– Si, gracias a Dios, ¡sí! está aquí, frente al parque. Te esperamos.

Corre hacia el banco. Coloca una manta sobre sus hombros.

La anciana inmóvil, su mirada humedecida, fija, en un lugar que solo ella puede alcanzar a ver.

La mujer la besa, la acaricia, se sienta a su lado, acurrucándola y le dice... Mamá.

Un dia en un carrer

Sílvia Massot Ros

Esquerra de l'Eixample (Barcelona), 72 anys

Un dia al carrer a les darreries del mercat. Matí de plom. Plovia i força.

Guaitant un semàfor per a vianants a que dones el seu permís canviant a verd.

Enfront un grup de persones estan esperant igualment, i destaca a primera fila una figura no alta, cap cot, quedant el paraigües negre ben encarat casi d'escut. Els peus molls per l'aigua que busca el camí avall.

Aquella figura incògnita du un vestit, dit millor uns pantalons copiats del cel, grisos.
Ven jurat són d'home. A la mà dreta du un basto que no era de poder sinó per l'equilibri.

Moments freds, incòmoda espera, el pensament vola. Quina edat hi ha sota el paraigües?

El gest crida l'atenció. En aprofitar el temps d'espera aquell bastó tenia una dansa, un moviment per apartar les fulles que la pluja i el vent feien caure dels arbres. Amigues totes

s'amuntegaven per damunt d'un desaigua, que poc podia engolir.

Vareta màgica que el problema volia solucionar. Així amb gest senzill i constant en breu temps les aparta obrint camí a l'aigua. Per difícil que sembli el més petit detall te un ressò al Univers. Desbloquejar les fulles, desbloquejar engrames, problemes. Fer fàcil el camí de la vida per tots. Deixar fluir.

Tot d'una un canvi de cop, ja és verd i podem creuar. A banda i banda tots passem alhora , tal soldats que en una guerra lluiten cos a cos. En el brogit de la gent, xoc de paraigües, no he vist qui eres. T'he perdut. De ben segur eres gran, amb experiència, amb saviesa.

Recordant el moment, en un punt del carrer, millor lliçó que en una escola o universitat.

La tardor, la pluja, el temps han passat, l'exemple no. Gràcies.

Justícia

Montserrat Brasó Campderrós
Vila de Gràcia (Barcelona), 64 anys

Sortiré, he dormit força bé i crec que arribaré fins al meu banc. Vull que em toqui el sol a la cara i potser tinc sort i la torno a veure.

Fa estona que ja hi soc, aclucant els ulls la percepció del passeig és molt millor i hom pot fer fabulacions. Com m'agrada imaginar-me un món millor i trastocar les misèries. Estic a punt de pesar figues, però la veig de reüll i tota jo em reviscolo. Potser, aquest cop, em dedicarà el seu bonic somriure.

Avui no ve sola, l'acompanya “la cosa” i la porta engrapant-l'hi el braç. Ella, amb els ulls enganxats a terra.

Jo la miro amb intensitat, però no aconsegueixo contactar-hi. És que cap d'aquests bons ciutadans del carrer intueix la violència de la mà de “la cosa”?

De cop i volta el bastó em rellisca de les mans, “la cosa” hi ensopega i cau de morros a terra.

D'una revolada, sóc jo qui m'aferro a ella i marxem a tot drap, passeig avall, ignorant el xafarranxo.

Abans de girar la cantonada, no puc resistir mirar enrere i l'escena, com hi ha món, és escruixidora. On ha caigut la cosa hi ha un forat que fumeja i l'aire put a socarrimat.

M'aturo en sec, la faig girar perquè ho vegi ben clar i el seu bonic somriure il·lumina el dia. Ens agafem de bracet i fem camí cap a casa.

Mira que sempre he estat una descreguda, però, potser sí que hi ha justícia divina.

De més verdes en maduren!

Inseguretat

Antonieta Prats Sobrepere

Guineueta (Barcelona), 71 anys

Aquella nit vaig passar molta por. Estava al llit desperta i vaig sentir unes passes que entraven al dormitori. La foscor no em deixava veure res. Em vaig posar alerta. Les passes van anar cap a la calaixera. Les joies de la mare són al caixó de dalt!

Soroll de calaixos que s'obren. Sento que remenen la roba. Fregadís del paper fi que la cobreix. Una petita remor metàl·lica. Han trobat les joies, segur! Silenci... Què deuen estar fent? Més silenci... Ara les passes se m'acosten. Obren el calaix de la tauleta de nit. Només hi ha una rosaris, unes estampetes i alguns mocadors de butxaca. Els tinc a prop, quasi que puc sentir la seva olor covarda. Vull cridar però no em surt la veu. Sento una mà forta que em palpa. Troba la cara, m'estreny el coll. Estic esglaiada. Un xiscle queda ensordit per un coixí que algú em posa a la boca. Perdo els sentits.

Ah! No us he dit que visc sola, soc sorda, estic impedida i tinc noranta-dos anys.

En sec, em desperto, no goso obrir els ulls per no trobar-me els lladres davant meu o per no veure l'habitació desballestada. Sento que ja es de dia perquè una claror somorta em passa a través de les parpelles.

El cor em va de pressa, tinc por que m'esclati. Estic esparverada. Mai hauria imaginat que podria morir a mans d'uns malfactors. Em sento sola i trista.

Però m'alleuja la carícia d'una mà càlida i suau

- Mare, com has passat la nit, avui?

Obro els ulls. L'Eloi, com cada matí, em ve a donar el bon dia.

- Ai, fill meu, aquesta nit! Uns lladres! Les joies!

Mirem per l'habitació. Està endreçada com ell l'havia deixat ahir. Tot està en calma. I la calaixera, tancada...

Un joc de cartes

Clara Martín Grau
Mas Sauró (Barcelona), 39 anys

- Tens una carta per tu, Sibil·la!

- Una carta?, per mi?- es va estranyar la petita.

Les úniques cartes que havia vist arribar a casa eren cartes del banc, factures o publicitat, i mai eren molt ben rebudes pels grans.
La mare va començar a llegir:

Estimada Sibil·la
Se que has estat una mica amoïnada des de que vas sortir sense mi d'aquell tren. Al principi jo també estava trista, però mirant els paisatges per la finestra, em vaig adonar que el món és gran i ple de coses que jo desconec. Va sorgir en mi un desig d'aventures imparable! En aquell vagó va començar el meu viatge i un munt d'aventures que t'aniré explicant, però abans de tot vull que sàpigues que sempre seré la teva nina estimada i tu sempre seràs la millor nena que una joguina pot tenir!

La carta continuava explicant, amb anècdotes veritablement entretingudes, el viatge de la nina. A

aquella carta li va seguir una altra. I després una altra. I altres tantes més.

Cada dimecres al matí la Sibil·la saltava del llit per anar corrents a la bústia i que la mare adormida li lleguis.

Cada dimarts a la nit, l'Angelina, travessava el carrer de puntetes, per fer lliscar la carta que acabava d'escriure.

L'Angelina, amb el cor encollit pels plors de la petita, es va recordar d'aquella anècdota sobre Kafka i les cartes de la nina perduda. Amb aquella cal·ligrafia lligada i corbada, l'octogenària, relatava aventures pels països que va visitar durant els seus anys de reportera de guerra, orgullosa de tenir encara bona ploma per l'escriptura i emocionada en sentir, a l'altra banda del carrer, una bustia que s'obria i un crit d'emoció que es repetia, cada dimecres al matí.

Cornapià

Pau Fernández López

Mataró, 25 anys

Rafael era una estàtua, sostenint la corda en mig de la fronda, la seva armilla a joc amb aquesta. Esperava caçar el cornapià amb un truc senzill, a la seva edat no podia permetre's un enfrontament directe.

Va escoltar les passes pesades i la terra cedint sota elles. Quan era jove, el so d'aquestes criatures desplaçant-se li feia suar en fred, l'olor de la por traint l'aroma de gessamí que utilitzava per camuflar-se. Va corbar els llavis en una ganyota, així és com va perdre la seva perna dreta.

Malgrat el rumiament, va tirar en el moment exacte guiat per un instint mecànic i engreixat per una vida de conflicte. La corda es tensà i mil fuets van esclatar a l'altre costat de la frondosa cobertura. Va obrir-se pas ferm i cautelós, trobant-se al cornapià avant seu, amarrat rotundament pel cap i les sis potes. La criatura mesurava més de dos metros d'alt i era ample com dues carretes l'una al costat de l'altre, els seus morros sobresortien un parell de pams per

davant del seu cap, orientats cap ambdues bandes, equipats amb fosses nasals allargades i coronats per un parell de banyes, sent la de l'esquerra la més llarga.

Va apropar-se amb cura i tria d'immobilitzar-li el coll: fins i tot amb un marge de centímetres la seva cornada travessaria roures com si fossin mantega, així n'havia trobat el rastre d'aquest. Seguidament, va fer servir una llima per raspar la banya més extensa (l'altre hi enutjaria els esperits) i desà el contingut a un vial. Van bastar dues cullerades soperes.

Va prémer un botó i la seva pròtesi (feta a mà, és clar) es va tornar fulles serrades que permetrien escalar fins a la copa de l'arbre. Rafael havia d'afanyar-se: faltaven materials per la medicina del seu net.

Memorial

Iván Moratilla Pérez

Arganda del Rey, 45 años

Los paseos que daba mi abuela eran interminables, como las ausencias de papá. O como el cordel de mi cometa "Supermán", que se pierde en el cielo hasta el horizonte. Sus paseos eran eternos... porque olvidaba el camino de vuelta a casa. La última vez que salimos juntos se despistó tanto que terminamos en una parte de la ciudad donde los adoquines parecen de plata. ¡Venga, pasemos a esta biblioteca!, dijo resuelta, señalando un impresionante edificio de marfil. Dentro encontramos a los bibliotecarios más extraños que habíamos visto nunca: llevaban mascarilla y bata verde, gorrito y guantes de látex. Los libros abarrotaban cada rincón, sin repetirse uno solo; el olor a tinta embriagaba. Al vernos, el bibliotecario jefe me miró tan serio como mi padre cuando se despide de nosotros en el aeropuerto, y musitó: lo siento, pequeño, tu abuela está muy enferma. Yo asentí, como si lo entendiera, mientras alguien sacaba de una vitrina un libro en blanco con el nombre de mi abuela grabado en el lomo. ¡Rápido, guarda todos sus recuerdos aquí!, me apremió, entregándomelo

junto a un bolígrafo. Entonces me dispuse a escuchar a mi abuela. Y comencé a escribirlo. Todo. Desde el capítulo uno.

Primaveres

Nicola Sabata Vilardell

Gràcia (Barcelona), 30 anys

Els plataners ja tenien aquelles primeres fulles tan tendres, i l'aire aquella olor de quan els til·lers comencen a florir i a les nits encara refresca. La canalla jugava al sorral, i a la cantonada hi havia gent fent cua per comprar-se la primera orxata de la temporada. Aprofitant que l'escalfor de la llum primaveral s'escolava per entre les fulles minúscules dels arbres, la Maria s'havia aturat per descansar en un banc del Passeig de Sant Joan. Tenia els turmells inflats, i la mala circulació feia que es cansés de seguida.

"Ets la Maria, oi? Te'n recordes de mi?" La Maria va obrir els ulls. S'havia quedat mig adormida. Tot d'una un allau de records la va envair. Aquella dona que ara se li asseia al costat li havia fet perdre el cap feia molts i molts anys.
Quan s'havien conegut també era primavera, la primavera del 59. S'havien besat algunes vegades, fins que un bon dia aquella mateixa mirada que ara l'escorcollava es va esfumar. Com s'havia arribat a desesperar i a obsessionar esperant noticies d'aquella dona...! Havia bolcat tota la seva il·lusió en una relació idealitzada, oblidant-se de si

mateixa, i quan aquella historia es va acabar, va creure que la vida ja no tindria mai més cap sentit.

“Soc la Maria, sí. Ara me’n recordo de tu.” Aleshores es va aixecar i, acomiadant-se cordialment d’aquella dona, se’n va tornar cap a casa amb tota la calma del món. Allò que anys enrere li havia semblat impossible de superar, ara ho recordava com una simple anècdota. En arribar a casa regà les plantes i es preparà un bon dinar, com cada dia. La pau interior que havia assolit amb el pas del temps no tenia preu.

Adéu a l'avi

Marisa Rando Romero
el Carmel (Barcelona), 52 anys

L'avi ha mort.

He vist el taüt a l'església. Estaba obert, però no m'he atrevit a apropar-me, i m'he quedat a un dels bancs del darrere.

Han vingut tots: els familiars, els amics, i els veïns.

Hi eren cosins i oncles que no veia fa anys. I mentre els assistents anaven arribant, l'ambient prenia un cert aire festiu. Es saluden els uns als altres, trencant el silenci amb aquest aire d'ultratomba que tenen les veus a l'església.

El sacerdot, lent i solemne s'apropa a l'altar, i comença a parlar.

Va repassant la vida de l'avi; la seva infantesa, la seva joventut, el seu matrimoni, i els fills i néts que va tenir.

Però jo no reconec el meu avi en el retrat que fa el sacerdot.

El meu avi de veritat era aquell home que em treia una moneda de darrere l'orella, perquè anés a la botiga a comprar caramels, que em va ensenyar a l'altell la ventrada de gats que s'hi amagava, i jo no havia vist mai res de tan bonic. Com bell era també el camp d'ametllers que tenia i que una vegada vaig veure florits.

Puc associar el meu avi amb una sèrie de records de la meva infantesa de coses dolces i maques que recordaré durant tota la meva vida.

Em perdo en la meva memòria i deixo de sentir el que diu el sacerdot.

La meva atenció retorna quan en un murmuri resem el parenostre.

No aniré al cementiri.

La bondat del meu avi no hi cap en aquest nínxol estret on posaran el seu cos.

L'ànima del meu avi es aire que vola per sobre del poble i dels camps.

Es el vent que em despentina al carrer, i noto, en una ràfega un petó carinyós, un petó que diu adéu.

On són les meves mitges

Juana Liceras Granados

Rellinars, 67 anys

Tinc fred a les cames... Ho puc sentir i pensar, però no pas dir. La noia agradable m'ha vestit; mentre ho feia, em parlava dolçament. Però no m'ha posat mitges, mai me'n posa. Tinc fred a les cames.

On són les meves ulleres de sol? La noia agradable (canvien sovint el personal, i no en memoritzo els noms) m'ha assegut davant la finestra. Fa un bon sol, però no em toca a les cames, i les tinc fredes. La claror m'enlluerna i em molesta. On són les meves ulleres de sol?

La noia agradable se m'apropa de tant en tant, m'eixuga el nas i em fa una carícia. Em diu "Que guapa que estàs avui!". Jo no puc dir-li que tinc fred a les cames i que necessito les ulleres de sol.

Al·leluia! Per fi em canviaran el bolquer. A l'hora de dinar voldria anar més a poc a poc, però la noia agradable va de pressa; té molta feina.

Avui, però, he sigut sort: m'ha tocat el primer torn i el puré és calent.

La noia agradable em porta altre cop davant la finestra. Ara el sol és ben amunt i no em molesta. Tampoc tinc fred a les cames. Per sort no m'ha deixat davant la tele com a d'altres companys. L'abraçaria, li faria un petó i li diria: gràcies.

Quan em van trobar estirada a terra van activar el codi Ictus, però era massa tard. L'ambulància xiulava i la família, trasbalsada, no tenia paraules. Els professionals actuaven amb minuciós protocol.

L'ictus em va arravatar tant...!: la llibertat, la mobilitat, la paraula... Aquell dia es van quedar moltes coses a casa: les fotos dels éssers estimats, el cosidor, el llibre, la llibreta i el llapis...I les mitges i les ulleres de sol.

El testament

Victoria Mourareu Canals

Sarrià (Barcelona), 94 anys

El teu aniversari no passa en va, però sé que la teva vellesa no et pesa ni t'angoixa, i per això t'admiro cada any més.

Sé que et sorprendrà rebre aquesta carta. L'he rumiada molt i no acabava de decidir-me a fer un pas tan important. T'he adorat des del primer moment.

M'he sentit estimat i protegit. Els nostres lligams han estat indestructibles. Ho sé, ho sé! L'instint no m'enganya. Sí, he conegut la felicitat vivint amb tu. M'has fet correr, buscar pilotes, conèixer la muntanya, assaborir la velocitat en cotxe, saber que les meves relacions amb la gosseta veïna arribaren a bon terme...

Tinc, però, una queixa: havia patit de debò quan no tornaves a l'hora prevista. M'angoixava l'espera: hi ha massa perills per aquests mons de Déu. Tenia por que no tornessis i perdre't. En canvi, per accidents o malalties, no dubtaves mai a dur-me al veterinari. Recordo quan tu, pacient i traçuda, em curaves; aconseguies que

m'empassés les maleïdes pastilles i fins i tot em punxaves. Malgrat les meves protestes. Sempre he reconegut que cercaves el meu bé.

Ara estic fotut. No viuré durant molt temps. El cor rutlla poc i la fatiga pesa més del compte. No puc correr ni sortir al carrer amb tu. Això m'entristeix, però aprecio moltissim el passeig lent que fem tots dos al nostre jardí. Com el sento meu aquest tros de terra!

Vull que et quedis les meves pertinences: collar, cadena, morrió, plat, bol de l'aigua, jaç, manta, pilota, i..., l'os de goma. M'agradaria que passessin a un altre gos; així tu no perdries la companyia dels amics incondicionals. La mort no m'espanta; l'assumeixo amb resignació. Ultimament pensó molt en les persones de casa que ja emprengueren el seu camí. També les vaig estimar.

Crec que m'enterraràs a prop de la palmera. Potser ajudaré a créixer un roser petit, d'aquells que treuen flors vermelles, les meves preferides.

Et donaran aquesta carta senzilla quan tot haurà passat. Estaré a un altre món, indefinit, llunyà, però jo em sentiré sempre vora teu i seguiré estimant-te.

Duc.

Quan i com vivim la vellesa

Montse Cunill Roca

Sant Gervasi Galvany (Barcelona), 82 anys

Un gran amic pintor que morí als 97 anys, en entrar a la vuitantena em va dir: em fa la impressió que a partir dels vuitanta, cada any que passa compta com si en fossin gairebé cinc. Segurament tenia una bona part de raó, sobretot en el sentit físic, però envellir és un procésinevitable, irreversible, que no hauríem de considerar necessàriament negatiu, car és en envellir que adquirim la saviesa.

Les àvies dels que vàrem néixer a la postguerra, quan tenien quaranta o cinquanta anys ja eren velletes, tenien poca cura d'elles mateixes i portaven vestits i pentinats de persona vella, generalment monyos poc afavoridors. Però no per això eren velles de sentiments ni perdien la sensibilitat davant de la bellesa. Recordo sovint la meva àvia de la pagesia, que no sabia llegir ni escriure –i això que venia d'una família benestant!- però era molt intel·ligent i a més tenia una viva sensibilitat que desplegava en tot el que es referia a la cura de la casa i la família. Malgrat viure en una masia al mig del bosc, a mitja hora del poble més proper i tenir cura dels set fills, trobava temps per anar a collir flors al camp per

tal de tenir sempre un gerro ple de color damunt la taula del menjador.

Tanmateix i en sentit cronològic, avui l'esperança de vida s'ha allargat molt; el fet de tornar-se vell esdevé a una edat bastant més avançada, encara que, curiosament, de vegades trobem vells que només tenen trenta anys i joves que en tenen més de vuitanta.

El meu llibre

Roser Solé Vendrell
Horta (Barcelona)

He fet un cop d'ull al llibre que he anat escrivint i no tinc clar com l'acabaré ni quan. Un mal final me'l podria esguerrar i em sabria greu a aquestes alçades.

Estic en aquell moment en el que caldria decidir què hi vull posar, he d'escollir-ho bé perquè el rellotge m'empaita.

Hi ha senyals clares que m'indiquen que el temps fuig, que s'escola, que s'aprima... és tan evident que ratlla la crueltat.

Sóc una exagerada.

Què hi ha de cruel en tenir cabells blancs? Res. Quina crueltat poden tenir les arrugues? Cap. Si fins m'agrada comprovar que sóc viva cada matí quan em llevo perquè tota jo cruixo.

Solidaritat amb el col·lectiu! Confesso que em plau i exagero una mica, no poder-me alçar del llit d'una revolada perquè em punxa el genoll esquerre i em marejo si ho faig de pressa.

El primer que faig quan m'aixeco és enlairar la persiana per veure si ha sortit el sol o bé si està ennuvolat. Guaito per la finestra per descobrir una mallerenga que encara no he vist, o per clissar el raspinell, o el gaig que de tant en tant em ve a veure. I m'agrada descobrir que la senyora peix ha parit sis peixets minúsculs.

Tot això em fa feliç i tant m'és com s'acabi el llibre perquè tot vindrà amb mi. I la història s'acabarà quan s'acabi i com s'hagi d'acabar, no em preocupa gens.

I si el darrer que sento –abans de tancar el llibre definitivament – és la remor de vent, de pluja, el cant del rossinyol o per damunt de tot, el xiuxiueig de les persones estimades, no em caldrà res més, i aquest meu llibre, per a mi, ja haurà valgut la pena.

Fer anys

Isabel Barbot

el Fort Pienc (Barcelona), 69 anys

Tot just m'he adonat que la meva neboda farà quaranta-tres anys dilluns. Tinc la sensació que el temps ha passat més ràpidament per a ella que per a mi. Si el temps avança decididament sense discriminar a ningú, com és que sovint diuen que els anys fugen més de pressa quan hom es fa gran? Per quin motiu s'amaga aquesta distorsió temporal envers els altres? Em resulta un xic estrany.

Tampoc no m'havien explicat que, després de la mort dels pares, els seus aniversaris es poden viure amb joia. Encara els sento a prop i m'hi puc relacionar de manera molt distreta. Estrany; oi?

D'un natalici a l'altre, els dies semblen més llargs, com si es dilatessin. Fa l'efecte que hi ha més espai per atresorar els petits plaers que la vida em regala. Atès que el temps és relatiu, no capeixo per què em sorpèn. Que estrany!

A més, amb els anys, no gosen demanar-me la meva edat. Vaja, no es tracta de cap vergonya. Envellir no està a l'abast de tothom, per això em

sento privilegiada. No entenc pas per què no se n'alegren per a mi. Fingeixen que sí, però òbviament menteixen. Deuen creure que em tornaré trista si penso que m'acosto a la mort. Tot plegat és molt estrany.

En canvi, quan el meu company fa anys, ho celebra amb goig. Val a dir que li fa molta il·lusió repetir que sempre serà més jove que jo. És una mena de joc on ell guanya contínuament. Una mica infantil, és clar, però produeix una espurna d'alegria entre nosaltres. És estrany.

Increïble sobretot com el passat i el futur s'esborren i cedeixen el pas al present. El camí va adquirint un nou relleu. I el més estrany és que continuo gaudint-ne, dels anys que faig.

Consulta tots els relats presentats al Concurs:

RADARS